

PA1A — Gwneud cais am brofiant

Mae'r ffurflen hon ar gyfer gwneud cais pan **nad yw'r unigolyn sydd wedi marw wedi gadael ewyllys** sydd yn ymdrin ag asedau yng Nghymru a Lloegr

Rhestr wirio – cyn ichi anfon eich ffurflen gais i Adran Brofiant GLITEF, bydd angen i chi amgáu'r canlynol. Rhaid cwblhau'r rhestr wirio hon. Os nad ydych yn amgáu'r holl ddogfennau angenrheidiol, bydd hynny'n arafu'r broses o ymdrin â'ch cais. Dylech gadw copïau o'r holl ddogfennau rydych yn eu hanfon.

- PA1A - Gwneud cais am brofiant (y ffurflen hon)
- Ffurflen Crynodeb Treth Etifeddiant: Mae'n rhaid i chi amcangyfrif gwerth yr ystad cyn llenwi'r ffurflen hon. Os na fyddwch yn gwneud hyn, efallai y bydd yn arafu'r broses o ymdrin â'ch cais.
- Copi o unrhyw ewyllysiau tramor neu unrhyw ewyllysiau sy'n delio ag asedau a ddelir y tu allan i Gymru a Lloegr (ac os nad ydynt yn Saesneg, cyfieithiad Saesneg).
- Copi swyddogol (**nid** llungopi) o'r dystysgrif marwolaeth, neu dystysgrif marwolaeth interim gan y crwner ar gyfer yr unigolyn sydd wedi marw. (Nid yw hyn yn ofynnol i weithwyr proffesiynol ym maes y gyfraith)
- Unrhyw ddogfennau eraill y gofynnir amdanynt yn y ffurflen hon. Rhestrwch nhw yma:

Yn ogystal â'r ffi am wneud cais, codir ffi am bob copi swyddogol o'r Grant Cynrychiolaeth a ddarparwn.

Faint o gopïau swyddogol o'r Grant Cynrychiolaeth sydd eu hangen arnoch i'w defnyddio **yn** y Deyrnas Unedig?

Faint o gopïau swyddogol o'r Grant Cynrychiolaeth sydd eu hangen arnoch i'w defnyddio **y tu allan** i'r Deyrnas Unedig?

Ffi am wneud cais £

Ffi am wneud copïau £

Cyfanswm ffioedd £

- Siec/archeb bost yn daladwy i 'GLITEF' ar gyfer ffioedd GLITEF. Ysgrifennwch enw'r unigolyn sydd wedi marw ar gefn y siec.

Ar gyfer gweithwyr proffesiynol ym maes y gyfraith

- Os oes gennych rif Trosglwyddiad Cyfrif, nodwch beth ydyw yma

Os oes angen help arnoch i lenwi'r ffurflen hon ffoniwch:
Llinell Gymorth Profiant
0300 303 0654

Ni allwn roi cyngor cyfreithiol

A wyddoch bod modd i chi wneud cais am Brofiant ar-lein?

Ewch i www.gov.uk/gwneud-cais-am-brofiant/gwneud-cais-am-brofiant

Dylech nodi yma os ydych yn gwneud cais i Grant a gafwyd mewn gwlad dramor gael ei selio gan Gofrestrfa Brofiant y Dosbarth i'w ddefnyddio yng Nghymru a Lloegr.

Nodwch yma faint o gopïau ychwanegol o'r Grant sydd eu hangen arnoch i'w defnyddio yn y Deyrnas Unedig. Mae hyn yn ychwanegol at y Grant Cynrychiolaeth sydd wedi'i gynnwys yn y ffi am wneud cais.

Gallwch ddod o hyd i wybodaeth am ffioedd a ble i anfon eich dogfennau yn

<https://www.gov.uk/guidance/apply-for-probate-on-paper-as-a-practitioner>.

1.3 Rhif ffôn cartref y ceisydd cyntaf

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.4 Rhif ffôn symudol/gwaith y ceisydd cyntaf

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.5 Cyfeiriad e-bost y ceisydd cyntaf

1.6 Teitl ac enw llawn, yn cynnwys enwau canol yr **ail geisydd**

Teitl

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw(au) cyntaf

Enw(au) canol

Cyfenw

Nodyn 1.5 – Byddwn yn defnyddio eich cyfeiriad e-bost i anfon diweddariadau atoch am eich cais.

1.7 Cyfeiriad yr ail geisydd

Adeilad a stryd

Ail linell y cyfeiriad

Tref neu ddinas

Sir (dewisol)

Cod post

1.8 Cyfeiriad e-bost yr ail geisydd

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.9 Teitl ac enw llawn, yn cynnwys enwau canol y **trydydd ceisydd**

Teitl

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw(au) cyntaf

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw(au) canol

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cyfenw

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.10 Cyfeiriad y trydydd ceisydd

Adeilad a stryd

Ail linell y cyfeiriad

Tref neu ddinas

Sir (dewisol)

Cod post

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.11 Cyfeiriad e-bost y trydydd ceisydd

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.12 Teitl ac enw llawn, yn cynnwys enwau canol y **pedwerydd ceisydd**

Teitl

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw(au) cyntaf

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw(au) canol

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cyfenw

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.13 Cyfeiriad y pedwerydd ceisydd

Adeilad a stryd

Ail linell y cyfeiriad

Tref neu ddinas

Sir (dewisol)

Cod post

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.14 Cyfeiriad e-bost y pedwerydd ceisydd

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.15 A oes gennych gynrychiolydd cyfreithiol yn gweithredu ar eich rhan?

Oes, rhowch y manylion isod

Nac oes, **ewch i Adran B**

Enw'r cynrychiolydd cyfreithiol

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw cwmni'r cynrychiolydd cyfreithiol

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cyfeirnod

Nodyn 1.15 – Mae cynrychiolydd cyfreithiol naill ai'n gyfreithiwr neu'n unigolyn proffesiynol o fath arall sydd wedi'i drwyddedu a'i awdurdodi gan ei gorff llywodraethu i ymgymryd â swyddogaethau gwasanaeth cyfreithiol profiant yn unol â Deddf Gwasanaethau Cyfreithiol 2007.

Cyfeiriad

Adeilad a stryd

Ail linell y cyfeiriad

Tref neu ddinas

Sir (dewisol)

Cod post

--	--	--	--	--	--	--	--

Cyfeiriad e-bost

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rhif ffôn

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ADRAN B

Bydd yr wybodaeth a ddarperir gennych yn yr adran hon o'r ffurflen gais yn sail i'ch datganiad gwirionedd, a chaiff ei chadw fel cofnod cyhoeddus.

2. Dywedwch wrthym am yr unigolyn sydd wedi marw

2.1 Enw(au) cyntaf (gan gynnwys pob enw canol) fel y maent yn ymddangos ar y Dystysgrif Marwolaeth

2.2 Cyfenw fel y mae'n ymddangos ar y Dystysgrif Marwolaeth

2.3 Cyfeiriad parhaol

Adeilad a stryd

Ail linell y cyfeiriad

Tref neu ddinas

Sir (dewisol)

Cod post

2.4 Dyddiad geni

2.5 Dyddiad marwolaeth

2.6 A oedd yr unigolyn sydd wedi marw yn cael ei adnabod wrth unrhyw enw arall y byddai wedi'i ddefnyddio i ddal asedau?

Oedd, **ewch i gwestiwn 2.7**

Nac oedd, **ewch i gwestiwn 2.8**

Os oes arnoch angen cymorth i lenwi'r ffurflen hon ffoniwch:

**Llinell Gymorth
Profiant**

0300 303 0654

Ni allwn roi cyngor cyfreithiol

Nodyn 2.4 a 2.5 – Mae'r dyddiadau hyn i'w gweld ar y Dystysgrif Marwolaeth neu Dystysgrif y Crwner.

2.7 Rhowch fanylion unrhyw enwau eraill yr oedd yr unigolyn sydd wedi marw yn eu defnyddio i ddal asedau.

Enw llawn

--

2.8 A oedd yr unigolyn a fu farw yn byw yn barhaol yng Nghymru a Lloegr ar ddyddiad ei farwolaeth, neu'n bwriadu dychwelyd i Gymru a Lloegr i fyw'n barhaol? (I ddibenion cyfreithiol, golyga hyn bod ei ddomisil yng Nghymru a Lloegr. Efallai yr hoffech gael cyngor cyfreithiol ynghylch hyn.)

- Oedd
 Nac oedd

2.9 A gafodd yr unigolyn sydd wedi marw neu unrhyw un o'i berthnasau eu mabwysiadu'n gyfreithlon i'r teulu neu o'r teulu?

- Do, gweler Nodyn 2.9
 Naddo, **ewch i gwestiwn 2.11**

2.10 Nodwch enwau'r perthnasau sydd wedi'u mabwysiadu'n gyfreithlon a'u perthynas â'r unigolyn sydd wedi marw. Nodwch a gawsant eu 'mabwysiadu i mewn' i deulu'r unigolyn sydd wedi marw, neu eu 'mabwysiadu allan' (wedi ymuno â theulu rhywun arall).

Enw	Perthynas	Wedi'i fabwysiadu i mewn ynteu allan o'r teulu

2.11 Beth oedd statws priodasol yr unigolyn sydd wedi marw adeg ei farwolaeth?

- Erioed wedi priodi
 Gweddwr, ei b/phriod neu ei b/phartner sifil cyfreithlon wedi marw ynghynt
 Wedi priodi/mewn partneriaeth sifil - nodwch y dyddiad

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nodyn 2.7 – Rhaid i'r enwau hyn fod yn rhai a fydd yn ymddangos ar y grant oherwydd bod ased yn yr enw hwnnw. Nid ydym angen gwybod manylion yr ased.

Nodyn 2.8 – Ystyr byw'n barhaol yw bod cartref parhaol yr unigolyn a fu farw yng Nghymru a Lloegr neu fod eu prif gartref yno ar ddyddiad eu marwolaeth neu eu bod yn bwriadu dychwelyd i Gymru a Lloegr i fyw'n barhaol.

Nodyn 2.9 – Os bu ichi ateb 'Do' i'r cwestiwn hwn, efallai y bydd angen ichi gyflwyno gwybodaeth ychwanegol unwaith y byddwn wedi cael eich cais.

Wedi ysgaru/partneriaeth sifil wedi diddymu - nodwch y dyddiad

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ymwahaniad cyfreithiol – nodwch y dyddiad

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.12 Beth yw enw'r llys lle y cyhoeddwyd y Dyfarniad Absoliwt, y Dyfarniad Diddymu Partneriaeth neu'r Dyfarniad Ymwahaniad Cyfreithiol?

2.13 A oedd yr unigolyn sydd wedi marw yn berchen ar unrhyw asedau tramor?

Oedd, cyfanswm gwerth eu hasedau tramor (heb gynnwys tai neu dir) yw

£

Nac oedd

2.14 A oedd unrhyw dir wedi'i freinio yn yr unigolyn sydd wedi marw a setlwyd cyn eu marwolaeth ac a oedd dal yn dir a setlwyd er gwaethaf eu marwolaeth?

Oedd

Nac oedd

Dim ond gweithwyr proffesiynol ym maes y gyfraith ddylai ateb cwestiwn 2.15 a chwestiwn 2.16

2.15 Pa fath o gais ydych chi'n ei wneud?

2.16 Nodwch y rhesymau dros wneud y cais ac unrhyw wybodaeth gefnogol

2.17 Ydych chi angen grant dwyieithog?

Oes

Nac oes

Nodyn 2.11 –

Partneriaeth sifil

Partneriaeth sifil yw perthynas sydd wedi'i chofrestru yn unol â Deddf Partneriaeth Sifil 2004 neu Ddeddf Partneriaethau Sifil, Priodasau a Marwolaethau (Cofrestru ayb) 2019.

Wedi priodi

Mae priodas yn seremoni gyfreithiol a gynhelir yn y DU o dan Ddeddfau Priodasau 1949, 1994 a Deddf Priodasau (Priodasau o'r Un Rhyw) 2013 neu seremoni a gynhelir mewn unrhyw wlad arall dan y gyfraith sy'n gymwys yno.

Dyddiad yr ysgariad

Mae'r dyddiad hwn ar eu Dyfarniad Absoliwt, Dyfarniad Diddymu'r Bartneriaeth neu'r Dyfarniad Ymwahaniad Cyfreithiol.

Gallwch gael copi swyddogol o'r dogfennau hyn o'r llys a'u cyhoeddodd, neu drwy fynd i <https://www.gov.uk/copy-decree-absolute-final-order>

Nodyn 2.14 – Mae'n

anghyffredin i ystadau fod yn destun darpariaethau Deddf Tir Setledig 1925, ond os gwyddoch fod y ddeddf hon yn berthnasol neu os oes gennych unrhyw ymholiadau, yna ceisiwch gyngor cyfreithiol.

Nodyn 2.15 – Os nad ydych yn gwneud cais am lythyr gweinyddu neu os oes cyfyngiadau'n berthnasol i'r cais e.e. Ailselio, Ad colligenda bona, De bonis non yna nodwch fanylion y math o grant y gwneir cais amdano a manylion y rhesymau dros wneud y cais ac unrhyw wybodaeth berthnasol (e.e. manylion y cyfyngiadau) yng nghwestiwn 2.16.

Cyfeiriwch at Tristram & Cootes am arweiniad ynghylch yr wybodaeth sydd ei hangen a'r geiriad y dylid ei ddefnyddio.

Anfonwch eich holl dystiolaeth gefnogol gyda'r cais hwn

3. Perthnasau'r unigolyn sydd wedi marw

3.1 A wnaeth yr unigolyn sydd wedi marw adael priod neu bartner sifil cyfreithlon sy'n ei oroesi?

Do

Naddo

3.2 Faint o'r perthnasau trwy waed a pherthnasau mabwysiadol canlynol oedd gan yr unigolyn sydd wedi marw?

a Faint o feibion neu ferched yr unigolyn a fu farw wnaeth ei oroesi

b Faint o feibion neu ferched yr unigolyn a fu farw na wnaeth ei oroesi?

c Faint o blant y bobl a nodwyd yn 'b' wnaeth ei oroesi?

	O dan 18 oed	Dros 18 oed
a		
b		
c		

Cadarnhewch os yw unrhyw un o'r ceiswyr yn wyrion/wyresau yr unigolyn a fu farw (3.2c), bod eu rhiant yn un o'r unigolion y cyfeirir atynt yn 3.2b. Os nad ydynt, yna ni allant wneud cais.

Ydy

Os ydych wedi nodi manylion yn unrhyw un o'r blychau uchod, ewch i gwestiwn 3.5. Os nad ydych wedi gwneud hynny, ewch ymlaen i gwestiwn 3.3

Nodyn 3.1 – Ystyr 'goroesi' ydy eu bod yn fyw pan fu farw'r unigolyn sydd wedi marw.

Note 3.2 – Nodwch faint o berthnasau a oedd gan yr unigolyn sydd wedi marw yn y blychau perthnasol. Os nad oes perthnasau, nodwch dim neu rhwch linell drwyddo. Os ydych yn ansicr ynghylch perthnasau'r bobl sy'n gwneud cais, yna cysylltwch ag Adran Brofiant GLITEF

Noder - Gan ddiybnnu ar werth net yr ystad, efallai nad priod/partner sifil cyfreithlon yr unigolyn a fu farw fydd yr unig unigolyn sydd â hawl i'r ystad. Ceisiwch gyngor cyfreithiol ynghylch dosbarthu'r ystad.

Mae gan yr holl berthnasau o'r un categori â'r ceisydd hawl i gyfran o'r ystad gan gynnwys plant/disgynyddion i unrhyw un sydd wedi marw'n barod. Os oes gennych unrhyw amheuon ynghylch dosbarthiad yr ystad, dylech geisio cyngor cyfreithiol.

3.3 Faint o'r perthnasau trwy waed a pherthnasau mabwysiadol canlynol oedd gan yr unigolyn sydd wedi marw?

Os ydych wedi rhoi manylion yn unrhyw un o'r blychau yng nghwestiwn 3.2, ewch ymlaen i gwestiwn 3.5

	O dan 18 oed	Dros 18 oed
a Faint o rieni'r unigolyn sydd wedi marw wnaeth ei orosi?		
b Faint o frodyr neu chwiorydd gwaed coch cyfan yr unigolyn sydd wedi marw wnaeth ei orosi?		
c Faint o frodyr neu chwiorydd gwaed coch cyfan yr unigolyn sydd wedi marw na wnaeth ei orosi?		
d Faint o blant y bobl a nodwyd yn (c) wnaeth ei orosi?		
e Faint o frodyr neu chwiorydd hanner gwaed yr unigolyn sydd wedi marw wnaeth ei orosi?		
f Faint o frodyr neu chwiorydd hanner gwaed yr unigolyn sydd wedi marw na wnaeth ei orosi?		
g Faint o blant y bobl a nodwyd yn (f) wnaeth ei orosi?		

Cadarnhewch os yw unrhyw un o'r ceiswyr yn neiaint neu'n nithoedd gwaed coch cyfan neu hanner gwaed yr unigolyn a fu farw (cwestiynau 3.3d a 3.3g), bod eu rhiant yn un o'r unigolion y cyfeirir atynt yn 3.3c neu 3.3f. Os nad ydynt, yna ni allant wneud cais.

Ydy

Os ydych wedi nodi manylion yn unrhyw un o'r blychau uchod, ewch i gwestiwn 3.5. Os nad ydych wedi gwneud hynny, ewch ymlaen i gwestiwn 3.4.

Nodyn 3.3 - Unwaith y byddwch wedi nodi rhif yn un o'r blychau perthnasol (e.e. 3.3a i 3.3g), dylech fynd ymlaen i gwestiwn 3.5.

Ni ddylech gynnwys llysberthnasau.

Brawd neu chwaer '**gwaed coch cyfan**' yw rhywun sydd â'r ddau riant yn gyffredin â'r unigolyn sydd wedi marw, neu rywun a gafodd ei fabwysiadu'n gyfreithlon gan ddau riant yr unigolyn sydd wedi marw.

Brawd neu chwaer '**hanner gwaed**' yw rhywun sydd ag un rhiant yn unig yn gyffredin â'r unigolyn sydd wedi marw, neu rywun a gafodd ei fabwysiadu'n gyfreithlon gan un yn unig o rieni'r unigolyn sydd wedi marw.

3.4 Faint o'r perthnasau trwy waed a pherthnasau mabwysiadol canlynol oedd gan yr unigolyn sydd wedi marw?

Os ydych wedi rhoi manylion yn unrhyw un o'r blychau yng nghwestiwn 3.3, ewch ymlaen i gwestiwn 3.5.

	O dan 18 oed	Dros 18 oed
a Faint o neiniau a theidiau yr unigolyn sydd wedi marw wnaeth ei oroesi?		
b Faint o ewythrod neu fodrybedd gwaed coch cyfan yr unigolyn sydd wedi marw wnaeth ei oroesi?		
c Faint o ewythrod neu fodrybedd gwaed coch cyfan yr unigolyn sydd wedi marw na wnaeth ei oroesi?		
d Faint o blant y bobl a nodwyd yng nghwestiwn 3.4c wnaeth ei oroesi?		
e Faint o ewythrod neu fodrybedd hanner gwaed yr unigolyn sydd wedi marw wnaeth ei oroesi?		
f Faint o ewythrod neu fodrybedd hanner gwaed yr unigolyn sydd wedi marw na wnaeth ei oroesi?		
g Faint o blant y bobl a nodwyd yng nghwestiwn 3.4f wnaeth ei oroesi?		

Cadarnhewch os yw unrhyw un o'r ceiswyr yn gefndryd neu'n gyfnitherod gwaed coch cyfan neu hanner gwaed yr unigolyn a fu farw (cwestiynau 3.4d a 3.4g), bod eu rhiant yn un o'r unigolion y cyfeirir atynt yn 3.4c neu 3.4f. Os nad ydynt, yna ni allant wneud cais.

Ydy

3.5. Nodwch berthynas pob unigolyn sy'n gwneud cais am y grant â'r unigolyn sydd wedi marw. (Os ydych yn gwneud cais fel atwrnai ar ran rhywun arall, yna rhowch atwrnai)

Disgrifiad o'r berthynas

Ceisydd cyntaf

Ail geisydd

Trydydd ceisydd

Pedwerydd ceisydd

Nodyn 3.4 – dim ond os nad oes perthnasau wedi'u nodi yng nghwestiwn 3.3 y dylid ateb y cwestiwn hwn. Nodwch nifer y perthnasau oedd gan yr unigolyn sydd wedi marw yn yr adrannau perthnasol. Os nad oes perthnasau, nodwch dim neu rhowch linell drwyddo.

Ni ddylid cynnwys llysberthnasau na phobl a oedd yn perthyn drwy briodas i'r unigolyn sydd wedi marw.

Ewythr neu fodryb '**gwaed coch cyfan**' yw rhywun sydd â'r ddau riant yn gyffredin â mam neu dad yr unigolyn sydd wedi marw, neu rywun a fabwysiadwyd yn gyfreithlon gan neiniau neu deidiau mamol neu dadol yr unigolyn sydd wedi marw.

Ewythr neu fodryb '**hanner gwaed**' yw rhywun sydd ag un rhiant yn unig yn gyffredin â mam neu dad yr unigolyn sydd wedi marw, neu rywun a fabwysiadwyd yn gyfreithlon gan un yn unig o neiniau neu deidiau yr unigolyn sydd wedi marw.

Nodyn 3.5 – Er enghraifft, os yw'r ceisydd yn briod neu'n bartner sifil yr unigolyn sydd wedi marw, rhowch 'priod' neu 'partner sifil'.

Os ydych yn gwneud cais fel atwrnai rhywun, yna rhowch 'atwrnai'.

3.6 A yw unrhyw un o'r buddiolwyr o dan 18 oed?

Ydy - eu henw a'u dyddiad geni yw:

Enw'r buddiolwr	Dyddiad geni'r buddiolwr	Enw'r unigolyn sydd â chyfrifoldeb rhiant?

Nac ydy

Nodyn 3.6 – Mae gan bob mam a'r mwyafrif o dadau hawliau cyfreithiol a chyfrifoldebau fel rhiant; gelwir hyn yn 'cyfrifoldeb rhiant'.

I gael rhagor o wybodaeth ewch i <https://www.gov.uk/parental-rights-responsibilities>

4. Gwneud cais fel atwrnai

4.1 A ydych yn gwneud cais fel atwrnai ar ran un neu fwy o'r bobl sydd â hawl i wneud cais am Grant Cynrychiolaeth? **Darllenwch Nodyn 4 cyn parhau.**

- Ydw, **ewch ymlaen i gwestiwn 4.2**
- Nac ydw, **ewch ymlaen i adran 5**

4.2 Rhowch enw(au) llawn yr unigolyn neu'r unigolion yr ydych yn gwneud cais ar eu rhan a'u perthynas â'r unigolyn sydd wedi marw.

4.3 Rhowch eu cyfeiriad

Adeilad a stryd

Ail linell y cyfeiriad

Tref neu ddinas

Sir (dewisiol)

Cod post

4.4 A yw unigolyn yr ydych yn gwneud cais ar ei ran yn methu â gwneud penderfyniad ei hun oherwydd nam neu ymyrraeth â gweithrediad ei feddwl neu ei ymennydd?

- Ydy, bydd y Gofrestrfa Brofiant yn gofyn am gadarnhad pellach o hyn.
- Nac ydy

4.5 A oes unrhyw un wedi'i benodi gan y Llys Gwarchod i weithredu ar ran unigolyn yr ydych yn gwneud cais ar ei ran, yn cynnwys yr hawl i wneud cais am Grant Cynrychiolaeth?

- Oes, **darparwch gopi swyddogol o'r gorchymyn llys gyda'ch cais**
- Nac oes

Nodyn 4– Os ydych yn gwneud cais ar ran mwy nag un unigolyn, rhowch yr wybodaeth y gofynnir amdani yn yr adran hon ar gyfer y bobl eraill yr ydych yn eu cynrychioli ar ddalen ar wahân. Efallai y bydd angen i ni anfon ffurflen arall atoch i'r unigolyn sy'n eich penodi fel eu hatwrnai ei llofnodi.

Ewch i GOV.UK (www.gov.uk/government/publications/form-pa12-apply-for-power-of-attorney-intestate) i argraffu ffurflen PA12 neu ffoniwch 0300 303 0654 a dyfynnu 'Atwrnai' ac mi wnawn anfon y ffurflen atoch.

Bydd angen ichi anfon y ffurf en atwrnai atom gyda'r cais hwn.

Os oes unigolion o dan 18 oed yn cael budd o'r ystad, yna bydd angen nodi manylion dau geisydd (neu o leiaf dau) yn Adran A. Efallai y byddwch eisiau cysylltu ag Adran Brofiant GLITEF i ofyn am wybodaeth ynghylch pwy sy'n gymwys i wneud cais.

Nodyn 4.4 – Mae hyn yn berthnasol os oes ganddynt ddiffyg galluedd o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 ac os nad ydynt yn gallu rheoli eu heiddo a'u materion ariannol.

Efallai yr hoffech gael cyngor cyfreithiol am hyn.

Mewn rhai achosion efallai y gofynnir i chi ddarparu tystiolaeth feddygol. Os nad oes gennych dystiolaeth feddygol eisoes gan ymarferydd cymwys neu os ydych yn defnyddio Atwrneiaeth Arhosol (LPA) neu Atwrneiaeth Barhaus

(EPA) gofrestredig, bydd angen math byr o dystiolaeth feddygol.

Ewch i GOV.UK (www.gov.uk/government/publications/form-pa14-medical-certificate-probate) i argraffu ffurflen PA14 neu ffoniwch 0300 303 0654 a dyfynnu 'tystiolaeth feddygol' ac mi wnawn anfon y ffurflen atoch.

4.6 A yw unigolyn yr ydych yn gwneud cais ar ei ran wedi penodi atwrnai fel rhan o Atwrneiaeth Barhaus (EPA) neu Atwrneiaeth Arhosol (LPA) Eiddo a Materion Ariannol?

Ydy, **darparwch yr EPA/LPA wreiddiol (neu gopi ardystiedig gan gyfreithiwr sydd wedi'i ardystio ar bob tudalen) gyda'ch cais**

Nac ydy, **ewch i Adran 6**

4.7 A yw'r Atwrneiaeth Barhaus (EPA) wedi'i chofrestru gyda Swyddfa'r Gwarcheidwad Cyhoeddus?

Ydy

Nac ydy

Nodyn 4.6 – rhaid i LPA fod wedi'i chofrestru gyda Swyddfa'r Gwarcheidwad Cyhoeddus cyn y gellir ei defnyddio.

5. Byw Dramor

Sylwch – Os gwnaethoch ateb ‘Oedd’ i gwestiwn 2.8 nid oes angen i chi lenwi’r adran hon; ewch ymlaen i Adran 6.

- 5.1 Ym mha wlad yr oedd yr unigolyn a fu farw naill ai’n byw’n barhaol ar ddyddiad ei farwolaeth neu’n bwriadu dychwelyd i fyw’n barhaol?

- 5.2 Beth mae ystad yr unigolyn sydd wedi marw yng Nghymru a Lloegr yn cynnwys?

Asedau	Gwerth

- 5.3 A oes dogfen ymddiried wedi’i chyhoeddi gan y llys yn y wlad lle’r oedd yr unigolyn sydd wedi marw yn byw?

- Oes, **darparwch y ddogfen swyddogol gyda’ch cais; os nad yw’n Saesneg, darparwch gyfieithiad swyddogol hefyd. Ewch ymlaen i adran 6.**
- Nac oes

- 5.4 A oes tystysgrif olynu, tystysgrif etifeddu neu ddogfen gyfatebol wedi’i chyhoeddi gan lys neu Notari yn y wlad lle’r oedd yr unigolyn sydd wedi marw yn byw?

- Oes, **darparwch y ddogfen swyddogol gyda’ch cais; os nad yw’n Saesneg, darparwch gyfieithiad swyddogol hefyd.**
- Nac oes

Nodyn 5.3 a 5.4 – Dogfen ymddiried

yw dogfen swyddogol a gyhoeddir gan y llys yn nomisil yr unigolyn a fu farw sy’n galluogi’r unigolyn/ unigolion a enwir i gasglu’r ystad a’i gweinyddu yn yr un modd ac y mae ein grantiau cynrychiolaeth yn gwneud.

Mae **tystysgrif olynu** neu **dystysgrif etifeddu** yn ddogfen gyfreithiol a gyhoeddir gan amlaf gan lys sifil y tu allan i’r DU neu Notari Cyhoeddus sy’n cadarnhau pwy sydd â hawl i ystad yr unigolyn sydd wedi marw heb adael ewyllys.

Os nad oes gennych unrhyw un o’r dogfennau hyn, efallai y bydd arnoch eisiau ceisio cyngor cyfreithiol.

6. Treth Etifeddiant

6.1 A wnaeth yr unigolyn farw ar neu ar ôl 1 Ionawr 2022?

Do. **Ewch i gwestiwn 6.2**

Naddo. **Ewch i Adran 7**

6.2 Pa ffurflen wnaethoch chi lenwi?

Nid oedd gofyn i mi gyflwyno unrhyw ffurflenni i HMRC.
Ewch i gwestiwn 6.3

(Nid yw adnodd gwirio IHT yn ffurflen)

IHT400. **Ewch i gwestiwn 6.6**

IHT400 ac IHT421. **Ewch i gwestiwn 6.7**

IHT207. **Ewch i gwestiwn 6.8**

6.3 Darparwch y gwerthoedd canlynol o'r ystad ar gyfer treth etifeddiant

gwerth gros yr ystad ar gyfer treth etifeddiant

gwerth net yr ystad ar gyfer treth etifeddiant

gwerth net cymwys yr ystad

6.4 A ydych yn hawlio yn erbyn yr ystad hwn y gyfran o'r dreth etifeddiant band cyfradd sero nas defnyddiwyd gan ddiweddar briod neu bartner sifil yr unigolyn a fu farw?

Ydw

Nac ydw

6.5 Darparwch werth gros a gwerth net yr ystad ar gyfer profiant

gwerth gros yr ystad ar gyfer profiant

gwerth net yr ystad ar gyfer profiant

Ewch i Adran 8

6.6 Ydych chi wedi cael llythyr gan HMRC gyda'ch cod profiant unigryw?

Do. Y cod yn y llythyr gan HMRC oedd

Y gwerthoedd ar gyfer profiant o'r llythyr gan HMRC

Gwerth gros

Gwerth net

Ewch i Adran 8

Nodyn 6 – Cyn y gallwch wneud cais am grant profiant mae angen ichi gyfrifo gwerth ystad yr unigolyn sydd wedi marw. Yna mae angen i chi dalu unrhyw Dreth Etifeddiant sy'n daladwy neu allu dangos nad oes Treth Etifeddiant i'w thalu.

Darllenwch sut i gyfrifo gwerth yr ystad a riportio ar ei werth i HMRC yn <https://www.gov.uk/valuing-estate-of-someone-who-died>

Nodyn 6.3 – Fe ddarperir y gwerth gros, y gwerth net a'r gwerth net cymwys ar gyfer IHT os bu ichi ddefnyddio'r adnodd gwirio IHT yn <https://www.gov.uk/valuing-estate-of-someone-who-died/estimate-estate-value>

Nodyn 6.4 – Atebwch y cwestiwn hwn dim ond os yw gwerth net cymwys yr ystad rhwng £325,000 a £650,000

Nodyn 6.5 – Gallwch ddod o hyd i gyfarwyddyd ar sut i gyfrifo'r gwerthoedd hyn yn <https://www.gov.uk/applying-for-probate/before-you-apply>

Nodyn 6.6 – Fe anfonir y llythyr gan HMRC hyd at 20 diwrnod gwaith ar ôl i chi gyflwyno'r IHT400. Os nad ydych wedi cael y llythyr ar ôl 20 diwrnod gwaith, ffoniwch 0300 303 0654.

Naddo. **Ewch i gwestiwn 6.7**

6.7 Darparwch y rhifau o'r **IHT421**

Blwch 3 (gwerth gros) £

Blwch 5 (gwerth net) £

Ewch i Adran 8

6.8 Darparwch y rhifau o'r **IHT207**

Blwch A (gwerth gros) £

Blwch H (gwerth net) £

Ewch i Adran 8

Nodyn 6.7 – Rhaid anfon ffurflenni IHT421 ac IHT400 i HMRC yn unig.

Ar ôl eu hanfon i HMRC arhoswch 20 diwrnod gwaith cyn cyflwyno'r cais profiant hwn.

I gael rhagor o wybodaeth ewch i www.gov.uk/hmrc/inheritance-tax-account

Os yw'r swm a nodir ym Mlwch 5 yn fwy na £5,000 bydd rhaid i chi dalu ffi gwneud cais am brofiant.

Nodyn 6.8 – Anfonwch ffurflen IHT207 i GLITEF gyda'ch cais am brofiant. Os yw'r swm a nodir ym Mlwch H yn fwy na £5,000 bydd rhaid i chi dalu ffi gwneud cais am brofiant.

7. Treth etifeddiant pan fu farw'r unigolyn cyn 31 Rhagfyr 2021

7.1 Pa ffurflenni IHT wnaethoch chi lenwi?

- IHT205. **Ewch i gwestiwn 7.2**
- IHT400 yn unig. **Ewch i gwestiwn 7.3**
- IHT400 ac IHT421. **Ewch i gwestiwn 7.4**
- IHT207. **Ewch i gwestiwn 7.5**

7.2 Darparwch y rhifau o'r ffurflen **IHT205**.

Blwch D (gwerth gros) £

Blwch F (gwerth net) £

Ewch i Adran 8

7.3 Ydych chi wedi cael llythyr gan HMRC gyda'ch cod profiant unigryw?

- Do, Y cod yn y llythyr gan HMRC oedd

Y gwerthoedd ar gyfer profiant o'r llythyr gan HMRC

Gwerth gros £

Gwerth net £

Ewch i Adran 8

- Naddo. **Ewch i gwestiwn 7.4**

7.4 Darparwch y rhifau o'r **IHT421**

Blwch 3 (gwerth gros) £

Blwch 5 (gwerth net) £

Ewch i Adran 8

7.5 Darparwch y rhifau o'r **IHT207**

Blwch A (gwerth gros) £

Blwch H (gwerth net) £

Ewch i Adran 8

Nodyn 7.2 – Anfonwch ffurflen IHT205 i GLITEF gyda'ch cais am brofiant. Dylech gynnwys ffurflen IHT217 os yw'n berthnasol. Os yw'r swm a nodir ym Mlwch F yn fwy na £5,000 bydd rhaid i chi dalu ffi gwneud cais am brofiant.

Nodyn 7.3 – Fe anfonir y llythyr gan HMRC hyd at 20 diwrnod gwaith ar ôl i chi gyflwyno'r IHT400. Os nad ydych wedi cael y llythyr ar ôl 20 diwrnod gwaith, ffoniwch 0300 303 0654.

Nodyn 7.4 – Rhaid anfon ffurflenni IHT421 ac IHT400 i HMRC yn unig.

Ar ôl eu hanfon i HMRC arhoswch 20 diwrnod gwaith cyn cyflwyno'r cais profiant hwn.

I gael rhagor o wybodaeth ewch i www.gov.uk/hmrc/inheritance-tax-account

Os yw'r swm a nodir ym Mlwch 5 yn fwy na £5,000 bydd rhaid i chi dalu ffi gwneud cais am brofiant.

Nodyn 7.5 – Anfonwch ffurflen IHT207 i GLITEF gyda'ch cais am brofiant. Os yw'r swm a nodir ym Mlwch H yn fwy na £5,000 bydd rhaid i chi dalu ffi gwneud cais am brofiant.

8. Datganiad cyfreithiol

Mae'r sawl sy'n llofnodi isod yn cadarnhau:

- Y byddant yn casglu'r ystad i gyd
- Y byddant yn cadw manylion llawn (rhestr) yr ystad
- Y byddant yn cadw cofnod llawn o sut y mae'r ystad wedi cael ei ddsbarthu
- Bod yr ystad yn 'ystad eithriedig' a bod domisil yr unigolyn a fu farw yn y DU (os bu i chi ateb 'Oedd' i gwestiwn 2.8 a 'Do' i gwestiwn 6.5 neu 7.2)

Os bydd y Gofrestrfa Brofiant (y llys) yn gofyn i'r sawl sy'n llofnodi isod, byddant yn:

- Darparu manylion llawn yr ystad a'r ffordd y cafodd ei ddsbarthu
- Dychwelyd y Grant Cynrychiolaeth i'r llys

ac yn deall:

- Y caiff y cais ei wrthod os na ddarperir yr wybodaeth (os gofynnir)
- Y gellir dwyn achos troseddol am dwyll yn erbyn y sawl sy'n llofnodi isod os penderfynir bod y dystiolaeth a ddarparwyd yn anwir neu'n anonest yn fwriadol.

Mae'r sawl sy'n llofnodi isod yn cadarnhau y byddant yn gweinyddu ystad yr unigolyn sydd wedi marw yn unol â'r gyfraith, a bod y cais yn gywir.

Rhaid i bawb sy'n gwneud cais am y grant (y rhai hynny a restrir yn Adran A) lofnodi isod.

Enw'r ceisydd cyntaf

Llofnod

Enw cwmni'r cynrychiolydd cyfreithiol (os yw'n berthnasol)

Dyddiad llofnodi

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw'r trydydd ceisydd

Llofnod

Dyddiad llofnodi

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw'r ail geisydd

Llofnod

Dyddiad llofnodi

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Enw'r pedwerydd ceisydd

Llofnod

Dyddiad llofnodi

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ffôn 0300 303 0654

E-bost [ymholiadaucymraeg@justice.gov.uk](mailto:yhmoliadaucymraeg@justice.gov.uk)

AT DDEFNYDD SWYDDFA YN UNIG

Sut mae'r ceiswyr yn gymwys i wneud cais.

Ym mha gapasiti y mae'r unigolion sy'n gwneud cais yn gallu gwneud cais?

- Mae'r sawl sydd wedi llofnodi yn wraig neu'n ŵr neu'n bartner sifil i'r unigolyn sydd wedi marw
- Mae'r sawl sydd wedi llofnodi yn blentyn/blant i'r unigolyn sydd wedi marw
- Mae'r sawl sydd wedi llofnodi yn ŵyr/wyrion neu'n wyres/wyresau i'r unigolyn sydd wedi marw ac maent yn fab neu'n ferch i blentyn sydd wedi marw yn ystod oes yr unigolyn sydd wedi marw.
- Mae'r sawl sydd wedi llofnodi yn rhiant/rhieni i'r unigolyn sydd wedi marw
- Mae'r sawl sydd wedi llofnodi yn frawd (frodyr) neu'n chwaer (chwiorydd) gwaed coch cyfan/hanner gwaed i'r unigolyn sydd wedi marw
- Mae'r sawl sydd wedi llofnodi yn nith/nai (nithoedd/neiaint) gwaed coch cyfan/hanner gwaed i'r unigolyn sydd wedi marw ac maent yn fab neu'n ferch i frawd neu chwaer yr unigolyn sydd wedi marw a fu farw yn ystod eu hoes.
- Arall (Nodwch y rheswm dros wneud cais yn y blwch isod)